

Het Weissetterbos

aan het Kanaal Leuven-Dijle in Kampenhout en Boortmeerbeek

Wandeling van ongeveer 3 km
(+/- 1u) - Stafkaart 24/5-6
(NGI 1 / 20.000)

*Vertrek: net stroomafwaarts
de sluis van Kampenhout,
op linkeroever*

Het Weissetterbos in Kampenhout en Boortmeerbeek

Het Kanaal Leuven-Dijle (vroeger de Leuvense Vaart) werd in gebruik genomen in 1763 nadat Karel van Lorreinen in 1752 de eerste spadesteek had gegeven. De vraag van de stad Leuven naar een verbinding met een grote waterloop die scheepvaart met zeeschepen zou toelaten, klonk toen al tweehonderd jaar.

De kunstwerken op het kanaal zijn sinds 1997 beschermd als monument. Op het dertig kilometer lange traject tussen Leuven en het Zennegat zijn er vijf sluisen, allemaal van het zeldzame type 'buiksas', zo genoemd naar de ronde kaaimuren: in Tildonk (verval 2,26 meter), Kampenhout-Sas (2,52m), Boortmeerbeek (3,10m), Battel (3,42m) en het Zennegat (maximum 4,80m - afhankelijk van het getij).

De sluis van Kampenhout overbrugt dus een hoogte van ongeveer 2,50m. De versassing van de schepen gebeurt er wel volledig automatisch. Er is zelfs een lokale productie van stroom waarbij de waterkracht (verval en stroomsnelheid bij het versassen) een turbine in beweging zet die elektriciteit produceert. De jaarproductie bedraagt ongeveer 280.000 kWh of het equivalent van wat 80 gezinnen van vier personen gemiddeld gebruiken. De gemiddelde diepte van het kanaal is ongeveer 3,50m.

Het kanaal, beheerd door Waterwegen en Zeekanaal NV, wordt vooral gebruikt voor het vervoer van goederen per schip, maar is meer en meer in trek bij fietsers, wandelaars en natuurliefhebbers. Het kanaal werd zelfs een hoofdas voor zachte mobiliteit en recreatie. Ook het boottoerisme wint er gestaag aan belang.

1. Langs het Kanaal

Je vertrekt voor de wandeling op de linkeroever even stroomafwaarts de sluis van Kampenhout en stapt meteen richting Mechelen zodat je naast de plezierboten wandelt.

Al na enkele tientallen meter wandel je naast het Weissetterbos. Volg het jaagpad - let op voor de vele fietsers die hier passeren - tot je na een paar honderd meter een duidelijk, schuin inlopend, halfverhard pad ziet dat toegang geeft tot het bos. ①

2. De bomen in het bos

Links en rechts zie je enkele kleine naaldboombestanden van fijnspar tussen de meerderheid van loofbomen als Amerikaanse en zomereik.

Fietsen langs het kanaal

Volg rechtdoor tot je op het einde twee keer na elkaar een Y-splitsing ziet waar je telkens rechts houdt en het bospad neemt. ② Hier domineren beuk en tamme kastanje in de boomlaag, terwijl je regelmatig de sierlijke varen dubbelloof op de steilranden van de grachten ziet groeien.

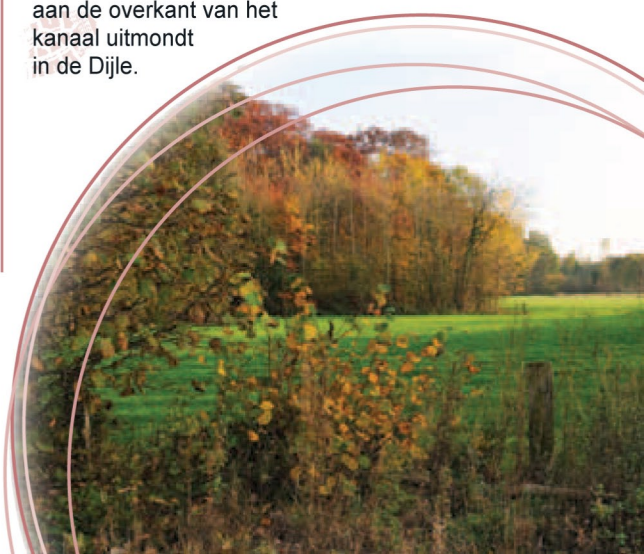
Op de volgende T-splitsing volg je links en iets verderop rechts het halfverharde pad dat je een poosje opnieuw volgt tot de T-splitsing aan de bosrand. ③ Onderweg kwamen een paar ruwe berken het bomenbeeld vervoegen. Aan de splitsing moet je wel naar rechts, maar ga eerst even links zodat je achter de bareel en het informatiebord kennis maakt met de Sint-Jozefshoeve.

3. De Sint-Jozefshoeve

De Sint-Jozefshoeve is een indrukwekkende hoeve met ringgracht en brug uit het begin van de 17de eeuw. ④ Vroeger kon je in de hoeve een natje en een droogje nemen, maar die tijd komt zeker niet meer terug. De nieuwe eigenaar wil hier gewoon in alle rust wonen. Tussen ongeveer 2000 en 2009 stond deze schitterende hoeve leeg. Gelukkig zal dit erg mooie gebouw in de volgende jaren in zijn oude glorie hersteld worden. Rechts van de ingangsbrug over de ringgracht zie je dat de fundamenten al gerestaureerd werden.

Kijk even aan de achterkant van het gebouw waar je de pittoreske oude voorgevel ziet, en het oude klokje dat wat scheef in het torentje hangt (of hing als het mee gerestaureerd wordt).

Als je iets verder de weg rond de hoeve volgt kom je aan de Weissetterbeek die haar bron vindt in Herent bij Leuven. Ze heeft een middelmatige waterkwaliteit en mondt enkele honderden meter voorbij de Sint-Jozefshoeve uit in de Weesbeek, die op haar beurt aan de overkant van het kanaal uitmondt in de Dijle.

Keer op je stappen terug. Links van het wandelpad ligt Boortmeerbeek (de hoeve ligt ook in die gemeente), rechts ben je op grondgebied Kampenhout.

4. Zoete kers en stippelmotten

Onmiddellijk na het informatiebord zie je rechts een niet zo oude aanplant van zoete kers. ⑤

In de voorzomer, omstreeks mei-juni, zijn ze allemaal overspannen met netten die worden gemaakt door een stippel- of spinselmot, wellicht de vogelkersstippelmot die vrij algemeen voorkomt in ons land. Alle bomen zijn dan helemaal ingepakt door de beschermende cocons van vele duizenden rupsen die later in de zomer verpoppen.

De massale bedekking met de rupsenwebben gebeurt in principe jaarlijks, maar weersomstandigheden of enkele sluipwespensoorten beslissen daar soms anders over.

Alhoewel de bomen volledig kaalgevreten worden hebben ze er verder weinig last van, want nadat de rupsen zijn verpopt, schieten de boomknoppen opnieuw uit en beleven verder een normaal seizoen. Je kunt de restanten van de cocondraden tot diep in de winter rond de boomstammen terugvinden.

Volg het wandelpad rechtdoor, links is het nog altijd grondgebied Boortmeerbeek, rechts Kampenhout. Het oude, bijna honderd hectare grote Weisseterbos liep vroeger in westelijke richting, parallel met het kanaal.

Ringgracht rond de Sint-Jozefshoeve

Onderweg groeien wat populieren, een solitaire plataan, wat vlier, en verder nog steeds beuk, zomereik en Amerikaanse eik, een trio waar je dus niet aan voorbij kunt in dit bos.

5. Donker bos

Volg op het einde de haakse bocht naar rechts. ⑥ Dit moet zowat het donkerste deel van de wandeling zijn en toch kan je er zowaar genieten van een paar zitbanken. De kaarsrechte wandelweg loopt evenwijdig met het kanaal dat je links tussen de bomen kunt ontwaren. Op dit traject kom je geen nieuwe boomsoorten meer tegen. Links en rechts zie je tussen de bramen nog enkele ontwateringsslootjes die er vooral in vroegere tijden moesten voor zorgen dat de bomen voldoende droog stonden om niet te rotten. Dat zou hun economische waarde immers drastisch verminderen en dat was uiteraard niet de bedoeling.

Het Kanaal Leuven-Dijle

Zoals je ongetwijfeld al gezien hebt, ligt het Kanaal Leuven-Dijle hoog in het landschap. Dat komt omdat de loop niet echt uitgegraven is, maar de oevers grotendeels aangehoogd zijn op het oorspronkelijke, wat uitgediepte maaiveld. Dat is ook de reden waarom de beken of rivieren die het kanaal kruisen er allemaal onderdoor lopen via (soms heel diepe) sifons. Enkel in Leuven in de Vaartkom wordt het kanaal via een ondergrondse constructie - te herkennen aan de 'overloopgleuven' midden in de kade aan de kop van het kanaal - gevoed met water uit de Dijle en vooral de Voer. In de Voer kwam steevast het huishoudelijk afvalwater van de gemeente Tervuren terecht. Gelukkig is er sinds 2009 een rioolwaterzuiveringsinstallatie in Tervuren waardoor de waterkwaliteit van de Voer - en dus het Kanaal Leuven-Dijle - toch de goede richting zal uitgaan. Door het zelfreinigend vermogen en de lange verblijftijd van het water verbetert de kwaliteit van het kanaal sowieso richting Mechelen. Doordat er gemakkelijk zuurstoftekort is in nagenoeg stilstaand water, is de kans op eutrofiëring wel groot.

6. Bosbeheer

De huidige beheerder ANB wil vooral een natuurlijk bos. Op langere termijn wil hij het aandeel Amerikaanse eik geleidelijk verminderen omdat het een exoot is die de groeikansen voor inheemse soorten hypothekeert en die de bosbodem nog zuurder maakt dan hij nu al is. Bovendien zal op sommige plaatsen wat meer licht in het bos komen door enkele gerichte en beperkte kappingen uit te voeren. Hierdoor krijgen heel wat andere soorten een kans zich te ontwikkelen en kan de bezoeker nog meer genieten van dit prachtig stukje natuur.

7. Terug naar het jaagpad

Uiteindelijk kom je op een halfverharde dwarsweg ⑦ waar je nog een keur aan soorten terugvindt. Het gaat onder meer om es, meidoorn, rode kornoelje, kamperfoelie en hazelaar. Ga links richting informatiebord om terug op de kanaaldijk uit te komen ⑧ waar je opnieuw goed oplet voor de aanstormende fietsers. Als je op het jaagpad rechts afslaat, kom je uiteindelijk weer aan het beginpunt van de wandeling, bij de sluis van Kampenhout.

8. Ontspanning langs en op het kanaal

Een dagje langs of op het kanaal wordt een rustig dagje. Het kanaal is over zijn gehele lengte voorzien van een uitstekend fietspad en boottochten kunnen er uitstekend gecombineerd worden met fietstochten en bijvoorbeeld stadswandelingen of een bezoek aan het witloofmuseum (www.witloofmuseum.be) aan de sluis van Kampenhout. De stopplaatsen van de passagiersschepen bevinden zich in de directe nabijheid van de treinstations van Leuven en Mechelen, de bushaltes van 'De Lijn' (ook in Kampenhout) en een aantal bezienswaardigheden (www.kanaaltochtenbrabant.be).

Veel leuke tips dus voor een uitje op en langs het water!
Aan jou de keuze!

Ingang Weisseterbos langs de Sint-Jozefshoeve

Vis in het kanaal

In 2006 werden door het Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek (INBO) zowel elektrisch als met fuiken zeven vissoorten gevangen ter hoogte van het Weisseterbos: baars, snoekbaars, blankvoorn, paling, zeelt, pos en snoek. In 1996 waren er dat slechts vier. Dat is op zich niet zo slecht, maar het zouden er in principe meer kunnen zijn als het kanaal meer natuurlijke oevers zou hebben waar de vissen kunnen paaien. Dat is in beperkte mate al het geval in het gedeelte tussen Leuven en Kampenhout (waar onder meer plasbermen werden aangelegd), maar niet tussen Kampenhout en Mechelen.

De Provinciale Visserijcommissie zet een keer per jaar vis uit om volgens wetenschappelijke inzichten ontbrekende soorten aan te vullen. Op heel wat plaatsen zijn er bovendien hengelmogelijkheden wat uiteraard ook een invloed heeft op de samenstelling van de aanwezige vissoorten.

Het Weisseterbos in Kampenhout en Boortmeerbeek

Vlakbij de sluis in Kampenhout op het Kanaal Leuven-Dijle ligt op de linkeroever een wat langer dan breed bos: het Liesbeth- of Weisseterbos. Het is al eeuwenlang grotendeels eigendom van het OCMW en zijn voorlopers zoals de Commissie van Openbare Onderstand.

Samen met het Schiplaken- en het Steentjesbos (stroomafwaarts het kanaal, ter hoogte van Schiplaken - Boortmeerbeek en Hofstade / Elewijt - Zemst), is het nog een restant van het eens grote Plantsoenbosch dat in de loop der tijden sterk verbrokkelde.

Vandaag is het in beheer bij het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en vrij toegankelijk voor het publiek. Ook Natuurpunt en een privépersoon hebben nog wat percelen in eigendom. Honden zijn overal welkom op de wandelwegen, maar enkel als ze aan het baasje zijn vastgemaakt.

Deze wandelgids is een publicatie van Grenzeloze Schelde i.s.m. Kanaaltochten Brabant.

Grenzeloze Schelde is een internationale vereniging die sinds 1992 acties voert in de drie landen van het Scheldestroomgebied, nl. Frankrijk, België en Nederland. De vereniging ijvert voor een integraal, duurzaam en participatief waterbeheer voor het geheel van het ecosysteem van de Schelde en haar bijrivieren

Kanaaltochten Brabant is een overleg- en samenwerkingsorgaan van de Vlaams-Brabantse kanaalgemeenten, de Provincie Vlaams-Brabant en Toerisme Vlaams-Brabant, de waterwegbeheerder Waterwegen en Zeekanaal NV en een aantal natuur- en streekverenigingen om gezamenlijk de Brabantse kanalen toeristisch-recreatief te ontwikkelen. De vereniging biedt boottochten aan, werkt wandel- en fietstochten langs het water uit en leidt gidsen op. Ze ijvert voor de verwezenlijking van toeristische infrastructuur, uitrusting en regelgeving die het watertoerisme promoten.

Een begeleide wandeling in het Weisseterbos kan je bij Grenzeloze Schelde of Kanaaltochten Brabant aanvragen.

Grenzeloze Schelde

Escout sans Frontières

Grenzeloze Schelde
www.grenzelozeschelde.be
Tel. 02 206 12 09

Akenkaai 2bis - 1000 brussel

Kanaaltochten Brabant
www.kanaaltochtenbrabant.be
Tel. 02 203 14 59

€ 0,50

Gerealiseerd met de steun van de Vlaamse overheid.
Met dank aan Herman Dierickx, aan de gemeenten Kampenhout en Boortmeerbeek, Waterwegen en Zeekanaal NV en Agentschap voor Natuur en Bos.

Foto omslag: De Sint-Jozefshoeve vanuit het NO.

